

Przekazy polityczne mobilnych obywateli UE - badanie porównawcze migrantów z Polski i Hiszpanii (PolRemit)

Kontekst

Jedno z zasadniczych pytań dotyczących migracji brzmi: jak wpływają one na kraje pochodzenia migrantów? Część tego wpływu ma miejsce poprzez nie-finansowe przekazy, które Peggy Levitt określiła mianem przekazów społecznych, czyli idee, normy i praktyki, które osoby migrujące i powracające przekazują do swego kraju pochodzenia. Przekazy społeczne były badane na całym świecie, szczególnie z USA do Ameryki Łacińskiej, a niedawno także z Europy Zachodniej do Europy Środkowo-Wschodniej po rozszerzeniach Unii Europejskiej w 2004 i 2007 roku (do Unii przystąpiła wtedy Polska i dziewięć innych krajów regionu). O wiele mniej uwagi poświęcono natomiast jednej z podkategorii przekazów społecznych – przekazom politycznym. Pod tym określeniem kryją się te przekazy, których celem jest transformacja państwa lub sfery publicznej, w przeciwieństwie do innych przekazów społecznych, które mogą być skierowane do sfery prywatnej. Przekazy polityczne mogą dotyczyć np. funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego i relacji z władzami, upolitycznionych kwestii jak migracje, przepisy aborcyjne, rola kościoła w państwie, relacje między płciami, a także strategii politycznych np. strategii prowadzenia kampanii. Dotychczas tylko kilka publikacji dotyczyło przekazów politycznych ze 'starych' do 'nowych' krajów Unii m.in. z Wielkiej Brytanii czy Irlandii do Polski czy Rumunii. Jeszcze mniej wiadomo o przekazach politycznych w obrębie Europy Zachodniej, choć między niektórymi krajami dochodziło do intensywnych migracji i wymiany w przestrzeni transnarodowej (np. jednoczesnego zaangażowania politycznego i społecznego niektórych osób w kraju pochodzenia i kraju zamieszkania, w tym online).

Cele

Celem projektu jest zapełnienie luki w wiedzy o przekazach politycznych poprzez zbadanie dwóch grup – osób z Polski i Hiszpanii. Oba kraje w ostatnich dwóch dekadach doświadczyły intensywnej emigracji (Polska po wejściu do UE w 2004 roku, Hiszpania na skutek kryzysu w 2008 i kolejnych latach). Wśród migrantów było wiele osób wykształconych, co sprzyja zaangażowaniu politycznemu i społecznemu, a także osób nie zadowolonych z sytuacji ekonomicznej lub politycznej w ich kraju, co mogło skłaniać je do prób zmiany sytuacji poprzez przekazy.

Chcemy dowiedzieć się, jakie były treści przekazów (jakie normy, wartości, praktyki były 'wysyłane' lub 'przywożone' do ojczyzny przez osoby migrujące, powracające, odwiedzające, aktywne online lub działające przez pośredników) i w jaki sposób były one przekazywane. Celem projektu jest także zbadanie, jak warunki w kraju migracji i kraju pochodzenia wpływają na przekazy polityczne. Zauważono już, że otwartość systemów politycznych i partii na przybyszów może wpływać na ich zaangażowanie, a zatem potencjalnie także na przekazy. Rolę odgrywa także wielkość społeczności migranckiej i jej organizacja. Aby zrozumieć wpływ tego typu czynników, w projekcie porównane zostaną przekazy polityczne Polaków z czterech krajów: Zjednoczonego Królestwa, Niemiec, Irlandii i Islandii. Badając spektrum krajów, gdzie żyją polskie mniejszości, mamy nadzieję wykazać, które czynniki są najistotniejsze. Zjednoczone Królestwo, Niemcy i Irlandia to trzy kraje, do których w ostatnich dwóch dziesięcioleciach wyjechało najwięcej osób z Polski, natomiast Islandia ma wyjątkowo dużą polską mniejszość w porównaniu do populacji kraju.

Jednocześnie wiadomo, że warunki w kraju rodzinnym migrantów wpływają na to, jak ich przekazy są przyjmowane i jak wpływają na życie polityczne i społeczne. By to zrozumieć, w projekcie porównane zostaną dwa kraje do których kierowane są przekazy polityczne: Polska i Hiszpania. Porównanie skupi się na przekazach z dwóch krajów: Zjednoczonego Królestwa i Niemiec, które były najczęściej wybieranym celem migracji nie tylko Polaków, ale także Hiszpanów wyjeżdżających z kraju na skutek kryzysu.

Metody

Dane będą zbierane poprzez wywiady z migrantami i migrantami powrotnymi dokonującymi przekazów politycznych (przeprowadzane min. dwukrotnie z każdą osobą). Respondenci/cki zostaną znalezieni poprzez kontakty z organizacjami migranckimi, władzami lokalnymi, partiami, poprzez media i media społecznościowe. Kilka miejscowości w Polsce i Hiszpanii zostanie wytypowanych do szczegółowej obserwacji. Tam, oprócz wywiadów z migrantami, zostaną przeprowadzone także wywiady z osobami z ich sieci społecznych (np. innymi działaczami, współpracownikami). Będzie też prowadzona obserwacja uczestnicząca podczas publicznych wydarzeń o charakterze politycznym lub społecznym, w które będą zaangażowani przekazujący.